

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 367/2013-55

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť O. N., zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou, Advokátska kancelária, Jakubovo námestie 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 193/2000 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 193/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 193/2000 a Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 193/2011 p o r u š i l i základné právo O. N., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. O. N. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), z ktorej sumy j e Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť mu sumu 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur) a Krajský súd v Bratislave j e p o v i n n ý vyplatiť sumu 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresnému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 193/2000 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

4. O. N. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov), ktorú j e Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. Jany Fridrichovej, Advokátska kancelária, Jakubovo námestie 9, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 367/2013-18 z 26. júna 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť O. N. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 193/2000 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 241/2011. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie však sťažovateľ prípisom zo 7. októbra 2013 spresnil spisovú značku napadnutého konania pred krajským súdom na sp. zn. 5 Co 193/2011.

Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že:

«A. O. N.(...) ako živnostnícka stavebná firma na základe zmluvy o vykonaní stavebného diela realizoval rekonštrukciu bytu v majetku občana B. M. O. N. ale nebolo riadne a včas zaplatené a preto on ako zhotoviteľ diela žaloval B. M. (objednávateľa rekonštrukcie bytu) pred príslušným OS Bratislava IV.

Spor bol iniciovaný 16. 10. 2000! Dá sa konštatovať, že spočiatku OS Ba IV konal čo do procesného tempa pomerne svižne. 08. 02. 2001 sa k žalobe O. N. vyjadril žalovaný

B. M. Pojednávanie z 29. 03. 2001 bolo odročené na 05. 06. 2001, na 11. 09. 2001 a napokon na neurčito. Bezobsažný bol aj termín 14. 02. 2002; po odročení na 19. 02. 2002 OS Ba IV vyhlásil rozsudok - žalobu O. N. v celosti zamietol. Kauza ako taká však nebola z pozície súdu dostatočne naštudovaná a pripravená na meritórne rozhodnutie.

Dňa 13. 06. 2002 sa O. N.(...) voči cit. rozsudku OS Ba IV č. 4 C 193/2000, vynesenej 19. 02. 2002, odvolal. Dá sa povedať, že „skoro vzápätí“ KS Ba tento rozsudok súdu prvej inštancie pre hrubé procesné chyby, ergo nezákonnosť zrušil. Vec vrátil uznesením č. 10 Co 251/2002 z 12. 03. 2003 Okresnému súdu Bratislava IV so záväzným právnym názorom na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Pojem „zbytočné prietahy v konaní súdu“ obsahuje pasivitu (omisivnosť), ale aj komponent neefektívnej činnosti (zdanlivej, bezvýslednej aktivity) na strane súdu - k tomu prioritne Nález II. ÚS 9/2001. Pod „prerokovaním veci bez zbytočných prietahov“ sa chápe len taká činnosť súdu, kde relatívne plynule dochádza k vykonávaniu úkonov. Nezávisle na tom sa potom hodnotí neústavnosť vo vzťahu k celkovej dobe konania. Základnému právu na konanie bez zbytočných prietahov však nezodpovedá akýkoľvek (hoci aj „bezcieľne“ aktívny) postup súdu, ale len to, čo reflektuje procesnú zásadu hospodárnosti súdneho konania, rešpektovanie ktorej je nevyhnutným predpokladom rýchleho a účinného poskytnutia právnej (súdnej) a spravodlivej ochrany. Nerešpektovanie týchto postulátov v konaní všeobecného súdu je spôsobilé porušiť základné právo účastníka súdneho konania na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR - II. ÚS 67/2001. Pre dodržanie základného práva, garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR preto nestačí, aby všeobecný súd vec prerokovával, prípadne vykonával rôzne úkony, a to i bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/1998, II. ÚS 157/2002, I. ÚS 76/2003, III. ÚS 29/2003, III. ÚS 239/2006). K vytvoreniu ústavnoprávne požadovanému stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu - II. ÚS 26/1995, III. ÚS 87/2002, III. ÚS 127/2003. S tým podľa nášho názoru korešponduje sentencia ÚS SR (obsiahnutá v I. ÚS 344/2006), keď za konanie (postup) súdu, odstraňujúci právnu neistotu účastníka konania, považuje sa len taká činnosť všeobecného súdu, ktorá reálne a verifikovateľne smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci. Dá sa teda vo vzťahu k tomuto „prvému procesnému kolu“ povedať, že OS Ba IV postupoval procesne neefektívne.

B. OS Ba IV - „v druhom procesnom kole“ vytýčil pojednávanie na 16. 02. 2004. Ďalšie pojednávanie bolo odročené na neurčito; žalobca aj odporca predložili návrhy na vypočutie svedkov. Výsledkom pojednávania 15. 06. 2004 bolo odročenie na 21. 10. 2004. Nasledovalo odročenie na neurčito s tým, že súd ustanoví znalca (pre určenie hodnoty žalobcom vykonaných stavebných prác - rekonštrukcie bytu v majetku žalovaného B. M.). Stalo sa tak uznesením OS Ba IV č. 4 C 193/2000 z 23. 11. 2004. Znalec Ing. J. J. mal posudok vypracovať v sudcovskej lehote šesťdesiatich dní, rátaných od 11. 12. 2004. Je však faktom, že až 05. 04. 2006 súd urgoval nečinného znalca. Uznesením OS Ba IV z 27. 04. 2006 bola znalcovi dokonca uložená poriadková pokuta. Znalec vrátil spis súdu a voči uloženej pokute sa odvolal. Listom z 11. 05. 2006 súd trval na vypracovaní posudku ustanoveným znalcom.

Do istej miery je paradoxom, že dňa 13. 07. 2006 vydal OS Ba IV uznesenie o uložení poriadkovej pokuty O. N. za údajné ignorovanie znalca. Uznesenie sa stalo právoplatným. O. N. sa totiž odvolal až 21. 08. 2006 (je faktom, že tak urobil po lehote). Je otázkou, prečo súd nekomunikoval s advokátom O. N. Tento „mini-problém“ je ale v rozmere predkladanej ústavnej sťažnosti zanedbateľný. Listom z 02. 01. 2007 O. N. oznámil prvostupňovému OS Ba IV, že v tangovanom čase sa nezdržoval vo svojom byte(...). OS Ba IV dňa 04. 01. 2007 oneskorene podané odvolanie O. N. - v súlade s princípom devolúcie - predložil KS Ba a ten uznesením č. 5 Co 3/2007 z 08. 02. 2007 odvolanie O. N. z dôvodu oneskoreného podania zamietol. V tomto kontexte chce O. N. povedať, že on stál v pozícii žalobcu, veriteľa a žiadnym spôsobom nemienil spor komplikovať, resp. predlžovať. Nemal žiadny dôvod nespolupracovať so znalcom. Išlo len a len o „technické, poštové“ nedorozumenie.

OS Ba IV dňa 13. 07. 2006 paradoxne autoremedúrou zrušil uznesenie o poriadkovej pokute nečinnému znalcovi Ing. J. J. Dňa 28. 02. 2007 Ing. J. J. oznámil OS Ba IV, že nie je spôsobilý na znaleckú činnosť. OS Ba IV uznesením z 21. 03. 2007 ustanovil nového znalca Ing. V. Š.

V tomto kontexte podčiarkujeme, že všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca, vrátane správneho, vecného a zrozumiteľného vymedzenia jeho úlohy - III. ÚS 111/2001, III. ÚS 174/2002, II. ÚS 72/2003. Ustanovenie kvalifikovaného znalca, schopného odborne posúdiť skutočnosti nevyhnutné pre jeho rozhodnutie je vecou súdu. Jeho „nekvalitný“ výber

nemôže ísť na vrub účastníka súdneho konania - II. ÚS 167/2003. Jeden rok je dobou značne presahujúcou dobu potrebnú na vypracovanie znaleckého posudku pri riadnom plnení si povinností súdom a tiež znalcom - III. ÚS 111/2001. K lehotám práce znalca aj - II. ÚS 10/2001, II. ÚS 17/2001, III. ÚS 12/2003, IV. ÚS 239/2003. Konkludentná akceptácia márneho plynutia lehoty na vypracovanie znaleckého posudku zo strany súdu môže ísť na ťarchu súdu pri hodnotení zbytočných prieťahov v konaní - II. ÚS 235/2002.

Čas od 23. 11. 2004 do 21. 03. 2007 je teda obdobím klasických zbytočných prieťahov v činnosti OS Ba IV (porušovateľa I).

V septembri 2007 OS Ba IV zistil, že B. M. (odporca v tangovanom súdnom spore) znalcovi Ing. V. Š. nesprístupnil nehnuteľnosť (inkriminovaný byt). V septembri 2007 súd predĺžil znalcovi lehotu na vypracovanie posudku a v decembri 2007 bol znalecký posudok Ing. V. Š. vypracovaný.

Listom z 07. 01. 2008 odporca vzniesol námietku voči znaleckému posudku. V marci 2008 sa odporca vyjadril k doplňujúcemu stanovisku znalca.

Dňa 02. 06. 2008 sa na pôde OS Ba IV uskutočnilo pojednávanie. Žalobca (reagujúc na obsah znaleckého posudku a v snahe o maximálnu korektnosť vo vzťahu k B. M.) čiastočne vzal žalobu späť - upravil petit. No OS Ba IV žalobu O. N. opäť a v celom rozsahu zamietol. O. N. sa pochopiteľne odvolal. Odporca sa k odvolaniu žalobcu vyjadril podaním z 18. 09. 2008. V októbri 2008 bol spis predložený z OS Ba IV nadriadenému odvolaciemu KS Ba. KS Ba vytýčil pojednávanie na 08. 12. 2009. Pojednávalo sa a KS Ba rozsudok OS Ba IV z 02. 06. 2008 zrušil a opakovane vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Aj vo vzťahu k tomuto „druhému procesnému kolu“ konštatujeme, že OS Ba IV neodstraňoval právnu neistotu účastníka konania. Neadekvátne hodnotil obsah znaleckého posudku a v spore postupoval procesne neefektívne. Podstatu sporu neriešil, ale „zamotával“.

C. OS Ba IV - „v treťom procesnom kole“ vytýčil pojednávanie 03. 05. 2010. OS Ba IV listom z 26. 03. 2010 položil žalovanému otázku, či súhlasí s čiastočným späťvzatím žaloby tak, ako ho predložil žalobca dňa 02. 06. 2008. V apríli 2010 žalovaný vyslovil svoj súhlas s čiastočným späťvzatím návrhu zo strany žalobcu. Potom žalobca, resp. aj jeho právny zástupca požiadali o zmenu pojednávacieho termínu a krátko na to žalobca (sťažovateľ in spe) zmenil svojho právneho zástupcu.

Na súdom vytyčený termín 03. 05. 2010 sa nikto za sporové strany nedostavil. Žalobca ale na dôvody absencie na svojej strane súd upozornil. Ďalšie pojednávanie OS Ba IV vytyčil na 14. 07. 2010. Boli letné prázdniny a O. N. ľudsky i právne korektne požiadal o náhradný termín. Novým pojednávacím termínom mal byť 20. 09. 2010. Žalobca O. N. i jeho nový právny zástupca sa ustanovili. Žalovaný prišiel s omeškaním; jeho advokát neprišiel vôbec. Dňa 29.11. 2010 súd vypočul svedkov. Ďalej sa pojednávalo 16. 02. 2011.

OS Ba IV až uznesením z 20. 09. 2010! pripustil čiastočné späťvzatie žaloby, realizované O. N. v postavení žalobcu (domina litis) ešte 02. 06. 2008.

Nakoniec sa pred OS Ba IV pojednávalo 16. 02. 2011. Súd prvej inštancie uznesením ukončil dokazovanie a dňa 08. 03. 2011 vyhlásil rozsudok. Odporcovi (B. M.) bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi (zhotoviteľovi stavebného diela) znalcom ustálenú hodnotu stavebnej činnosti.

Podaním z 23. 03. 2011 sa odporca odvolal. Dňa 09. 05. 2011 bol spis z OS Ba IV predložený na KS Ba. (...)

a) Sťažovateľ tvrdí, že OS Ba IV bol minimálne od konca r. 2004 extrémne pomalý, neusilovný. OS Ba IV pracoval nesústredene, nekoncepčne a liknavo. Konanie porušovateľa I (OS Bratislava IV) je teda masívne poznačené zbytočnými prietahmi. Je očividné, že involvovaný OS Ba IV dlhodobo a bezdôvodne nezabezpečuje procesnej strane (žalobcovi O. N., sťažovateľovi v intenciách tohto podania) ústavne garantované právo na súdu ochranu a právo na spravodlivý a súčasne primerane rýchly proces. Už sme uviedli, že spor bol iniciovaný O. N. (ako žalobcom), a to podaním z 16. 10. 2000.

Priamo sa teda natíska poukaz na záväzný právny názor Ústavného súdu SR: lehota presahujúcu obdobie troch rokov je neakceptovateľná na riešenie akejkoľvek zložitej právnej otázky (k tomu napr. III. ÚS 62/2006, II. ÚS 12/2004, I. ÚS 10/2000). Dlhšie trvanie súdneho konania nemožno hodnotiť ako efektívne vedenie súdneho procesu - III. ÚS 9/2000; je nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Zdlhavosť konania všeobecného súdu totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby (a tu reálne hovorí sťažovateľ aj v záujme je procesného kontrahenta) do tej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a je teda ohrozené vo svojej podstate.

b) *Krajský súd v Bratislave (porušovateľ 2) situáciu však od júna 2011 a dodnes eskaluje svojou pasivitou. Reálne vedenie procesu nie je z pozície odvolacieho KS v Bratislave (porušovateľa 2) garantované.*

Pridržiavame sa sentencie ÚS SR, že už jednoročné obdobie - bez vykonania akéhokoľvek procesného úkonu - je dostatočne dlhé na to, aby ho bolo možné považovať za čas, v ktorom došlo k zbytočným prietahom v konaní zo strany všeobecného súdu - II. ÚS 41/2000. (...)

K prietahom v konaní a ich definičným znakom poznamenávame: Ústavný súd SR (...) zaujal pozíciu, že pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní a tým aj k porušeniu základného práva (podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd 2 a čl. 6 ods. Dohovoru) bude zohľadňovať viaceré kritériá (II. ÚS 74/1997). Nimi sú prioritne tri základné kritériá:

a) *právna a faktická zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje. Po podaní žalobného návrhu O. N. (na prelome r. 2000/2001) bolo vo všeobecnosti úlohou OS Bratislava IV preskúmať podmienky konania a pripraviť vec tak, aby mohla byť primerane rýchlo rozhodnutá (§ 114 ods. 1 OSP). To sa nestalo.*

ÚS SR sa už zásadne vyjadril, že skutkovo a právne zložitý je napr. také konanie, ktoré si na posúdenie skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, žiada ustanovenie znalca s odbornými znalosťami - IV. ÚS 28/2005. Dĺžka súdneho konania ale musí v „rozumnej miere“ zodpovedať faktorom, ktoré môžu konanie predlžovať - III. ÚS 49/2001, resp. II. ÚS 57/2001. Je dôležité rozlíšiť konania pomalé (ktoré trvajú dlho z dôvodu zložitosti prejednávanej veci) a konania neefektívne (konania so zbytočnými prietahmi) - I. ÚS 92/1997, ale aj I. ÚS 36/1999, resp. I. ÚS 37/1999.

Spor o zhotovenie diela (konkrétne opravu rodinného domu - vnímajme, že v našom prípade ide o realizačno-technický podobný problém: rekonštrukciu bytu) ÚS SR nehodnotí ako právne zložitý - III. ÚS 75/2003. Konkrétne okolnosti prípadu (napr. dohoda medzi objednávateľom - sťažovateľom a zhotoviteľom - žalovaným o vykonaní opravy bola uzatvorená ústne, pričom jej obsah bol medzi účastníkmi sporný) môžu svedčiť o určitej skutkovej - faktickej zložitosti kauzy. Zisťovanie obsahu uvedenej dohody, vrátane rozsahu a povahy záväzkov zhotoviteľa, a tým aj rozsahu jeho prípadnej zodpovednosti za vady vykonaných opráv si vyžaduje rozsiahlejšie dokazovanie (výsluch viacerých svedkov,

zabezpečovanie nepriamych listinných dôkazov o rozsahu a povahe vykonaných prác). Zisťovanie kvality vykonaných prác a existencia prípadných väd vyžaduje napr. aj znalecké dokazovanie. Skutkovo a právne zložité by bolo iba také konanie, ktoré si na hodnotenie skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, vyžiadalo ustanovenie znalca s osobitnými odbornými znalosťami, resp. spoluprácu takto vysoko kvalifikovaného, špecializovaného znalca s inými odborníkmi (konzultantmi) - parafrázujeme Nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 28/2005 z 30. 03. 2005.

Dnešná úloha odvolacieho súdu je potom priam simplexná. Nevidíme na úrovni OS Ba IV ani na úrovni KS v Bratislave žiadny moment osobitnej právnej alebo faktickej zložitosti predmetnej kauzy.

b) Druhým základným kritériom je správanie účastníkov súdneho konania (presnejšie povedané skúmanie či správanie sťažovateľa v predmetnej veci podstatným spôsobom neprispelo k predĺženiu predmetného konania): tvrdíme, že pre reálny a efektívny postup oboch involvovaných všeobecných súdov (in concreto OS Ba IV a KS v Bratislave) nemohol sťažovateľ nič viac urobiť.

c) Tretím kritériom je postup oboch involvovaných všeobecných súdov - teda OS Ba IV a KS v Bratislave. Tvrdíme, že prvostupňový súd bol vo svojej činnosti mimoriadne nepružný a procesné neefektívny. Situáciu dnes stupňuje pasivita KS v Bratislave – v predkladanej ústavnej sťažnosti sa v súvislosti s protiústavnosťou práce KS v Bratislave opierame o sentenciu ÚS SR že už jednoročné obdobie bez vykonania akéhokoľvek procesného úkonu je dostatočne dlhé na to, aby ho bolo možné považovať za čas, v ktorom došlo k zbytočným prieťahom v konaní zo strany všeobecného súdu - II. ÚS 41/2000. Ak dnes KS Ba už o odvolaní sťažovateľa reálne konal - i tak by vykonanie takého procesného úkonu až po jednom roku a deviatich mesiacoch nečinnosti bolo nutné tiež považovať za zbytočný prieťah, ktorým bolo porušené základné právo sťažovateľa - I. ÚS 32/2001 a I. ÚS 33/2001.

Je faktom, že KS v Bratislave je od júna 2011 dodnes nečinný. Stav právnej neistoty žalobcu (sťažovateľa O. N.) tak pretrváva viac ako dvanásť rokov. OS BA IV a KS Ba neposkytujú sťažovateľovi súdnu ochranu a nie je nimi zabezpečený spravodlivý proces. (...)

Tvrdíme, že z vyššie uvedených skutočností sa dá vyvodiť záver o priamej spojitosti porušenia práv základných práv sťažovateľa O. N. s ústavne fixovanými požiadavkami na

súdnu ochranu a spravodlivý proces. (...) Protiústavným postupom porušovateľov OS Ba IV a KS v Bratislave došlo a dochádza k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci v súdnom konaní bez zbytočných prietahov. Konkrétne porušovatelia svojím postupom porušili čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, keď bez zjavných príčin a najmä vzhľadom na charakter prejednávanej veci, svojou neefektívnou procesnou prácou a proťahovanou nečinnosťou spôsobovali a stále spôsobujú sťažovateľovi mimoriadne ťažkosti. Predmetný spor zo skutkového, ani z právneho hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej náročnosti a právnej zložitosti - ba dá sa povedať, že v činnosti justície je obvyklý; „procesná technológia“ konaní o zaplatenie ceny zhotoveného a odovzdaného stavebného diela je a musí byť všeobecným súdom dostatočne známa a rutinná. (...)

Pre výraznú intenzitu zásahu do ústavou garantovaného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý a fakt, že spor sa celkovo vedie už trinásť rok žiada sťažovateľ, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 12.000,- €(...)»

Dňa 7. októbra 2013 sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne sťažnosť doplnil a spresnil takto:

„(...) v predmetnej veci sme chybné oznámili, že súvzťažný spis KS v Bratislave má sp. zn. 11 Co 241/2011. Ukázalo sa, že ide o náš omyl, resp. chybu pri písomnom vyhotovovaní ústavnej sťažnosti, za čo sa ospravedlňujeme. E-mailovú správu KS v Bratislave v tomto zmysle prikladáme. Je teda zrejmé, že odvolacie konanie vo vzťahu k prvostupňovému rozsudku OS BA IV č. 4 C 193/2000 je aktuálne na KS v Bratislave evidované pod č. 5 Co 193/2011. Reálny procesný postup však zaznamenať nemožno.

Vzhľadom na uvedené predkladáme upravené znenie Nálezu, ktorý žiadame, aby po náležitom zistení skutkového stavu vydal Ústavný súd :

1. Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn.: 4 C 193/2000 porušil právo O. N., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn.: 5 Co 193/2011 porušil právo O. N., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Krajskému súdu v Bratislave sa v konaní vedenom pod sp. zn.: 5 Co 193/2011 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

4. O. N.(...) sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- €(...), ktoré je povinný zaplatiť Okresný súd Bratislava IV a vo výške 2.000,- €(...), ktoré je povinný zaplatiť Krajský súd v Bratislave, každý povinný súd do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť O. N.(...) trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Jany Fridrichovej(...).“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 3400/2013 z 12. marca 2014 a krajský súd zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. Spr. 3374/2013 z 21. októbra 2013.

2.1 Predsedníčka okresného súdu uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„v intenciách Vášho listu zo dňa 04. marca 2014, č. k. II. ÚS 367/2013-36 Vám k sťažnosti O. N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 4C 193/2000 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 241/2011, oznamujem, že spis tunajšieho súdu sp. zn. 4C 193/2000 doposiaľ nebol vrátený z Krajského súdu v Bratislave, kde sa nachádza od 06. 05. 2011 za účelom konania a rozhodnutia o podanom odvolaní.

Vzhľadom na uvedené, nemôžeme Vašu žiadosť o zaslanie vyjadrenia spolu so spisom vybaviť v stanovenej lehote.

Zároveň súhlasíme, aby ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním, a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. (...).“

2.2 Predseda krajského súdu uviedol tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Lustráciou spisov v súdnom manažmente na Krajskom súde v Bratislave som zistil, že pod spisovou značkou 11Co 241/2011 nie je vedené žiadne konanie na tunajšom súde. Vec vedená na Okresnom súde Bratislava IV pod spisovou značkou 4C 193/2000 napadla na Krajský súd dňa 09. 05. 2011 z dôvodu podania odvolania žalovaného a bola jej pridelená spisová značka 5Co 193/2011.

Prípisom zo dňa 21. 08. 2013 som požiadal JUDr. Juraja Považana, predsedu senátu Krajského súdu v Bratislave, o vyjadrenie k sťažnosti vo veci sp. zn. 5Co 193/2011, z dôvodu čerpania dovolenky na zotavenie a vysokej pracovnej zaťažnosti mi požadované vyjadrenie predložil dňa 17. 10. 2013.

Vo svojom vyjadrení menovaný predseda senátu uviedol, že predmetná vec napadla na Krajský súd v Bratislave dňa 09. 05. 2011 do senátu 5Co zákonnej sudkyňi JUDr. Elene Ďuranovej a bola jej pridelená sp. zn. 5Co 193/2011.

JUDr. Elena Ďuranová prerušila výkon funkcie sudcu z dôvodu odchodu do starobného dôchodku podľa ustanovenia § 24 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov ku dňu 31. 12. 2012 následne po tom, čo čerpala riadnu dovolenku na zotavenie v čase od 02. 11. 2012 do 21. 12. 2012 (celkom 36 pracovných dní). Ku dňu nápadu predmetnej veci mala menovaná sudkyňa množstvo nevybavených vecí v celkovom počte 225. Senát 5Co nebol plne obsadený do 28. 02. 2013. Od 01. 03. 2013 bola do senátu 5Co dočasne pridelená JUDr. Blanka Malichová s množstvom nevybavených vecí 222.

Postup odvolacieho súdu pri prejednaní bol a je ovplyvnený objektívnym stavom súdnych oddelení 5Co, 5CoPr, 5CoD so zreteľom na 4-mesačné neúplné obsadenie senátu, zaťaženosť senátu a množstvo napadnutých vecí pridelených na vybavenie do senátov vybavovaných podľa poradia ich nápadu, okrem súdnych konaní, ktoré majú prebehnúť s osobitnou, resp. výnimočnou rýchlosťou (výživné, pracovné veci, predbežné opatrenia a pod.) tak, ako je to stanovené rozhodovacou praxou štrasburských orgánov ochrany práva a rozvrhom práce Krajského súdu v Bratislave, pričom tieto skutočnosti majú nemalý vplyv na rýchlosť konania v predmetnej veci a sú objektívnym dôvodom neprimeranej dĺžky súdneho konania.

Súčasne Vám oznamujem, že Krajský súd v Bratislave podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, netrvá na ústnom prerokovaní veci pred Ústavným súdom SR. (...)“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 193/2000 a tento postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 193/2011:

Dňa 23. októbra 2000 podal sťažovateľ na okresnom súde proti B. M. (ďalej len „odporca“) žalobný návrh „o zaplatenie 88.967,- Sk s prísl.“ (z titulu uzavretej zmluvy o vykonaní stavebných prác – rekonštrukcie bytu), pričom navrhol vydanie platobného rozkazu.

Dňa 13. decembra 2000 okresný súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k žalobnému návrhu.

Dňa 8. februára 2001 sa odporca vyjadril k žalobnému návrhu.

Dňa 26. februára 2001 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 29. marec 2001.

Dňa 29. marca 2001 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely dokazovania.

Dňa 30. marca 2001 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 5. jún 2001.

Dňa 5. júna 2001 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 11. september 2001. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 193/2000-45 uložil svedkovi poriadkovú pokutu, pretože sa bez ospravedlnenia nedostavil na pojednávanie.

Dňa 11. septembra 2001 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely dokazovania. Svedkovi, ktorý sa na opakované predvolanie dostavil na okresný súd, bola poriadková pokuta odpustená.

Dňa 19. novembra 2001 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 14. február 2002.

Dňa 14. februára 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 19. február 2002.

Dňa 19. februára 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd rozsudkom č. k. 4 C 193/2000-70 návrh zamietol.

Dňa 23. mája 2002 bol rozsudok písomne vyhotovený.

Dňa 13. júna 2002 sťažovateľ podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 4 C 193/2000-70.

Dňa 12. júla 2002 bol sťažovateľ vyzvaný, aby uhradil súdne poplatky za podané odvolanie, a odporca, aby sa vyjadril k odvolaniu.

Dňa 26. júla 2002 sa odporca vyjadril k odvolaniu.

Dňa 19. decembra 2002 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 10 Co 251/02.

Dňa 16. januára 2003 bolo vo veci nariadené pojednávanie pred odvolacím súdom na 12. marec 2003.

Dňa 12. marca 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom krajský súd uznesením č. k. 10 Co 251/02-87 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 19. augusta 2003 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 27. augusta 2003 bolo rozhodnutie krajského súdu doručené účastníkom konania.

Dňa 8. októbra 2003 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 10. február 2004, tento termín však bol preročený na 16. február 2004.

Dňa 16. februára 2004 bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že účastníci budú navrhovať svedkov.

Dňa 25. februára 2004 odporca a 29. marca 2004 sťažovateľ navrhol vykonanie dôkazov.

Dňa 30. marca 2004 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 15. jún 2004.

Dňa 15. júna 2004 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. október 2004.

Dňa 21. októbra 2004 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že bude nariadené znalecké dokazovanie z odboru stavebníctva.

Dňa 23. novembra 2004 okresný súd uznesením č. k. 4 C 193/2000-113 nariadil vo veci znalecké dokazovanie, pričom na vypracovanie znaleckého posudku určil 60 dní. (Znalec prevzal uvedené uznesenie 30. decembra 2004.)

Dňa 10. marca 2005 znalec požiadal okresný súd o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 12. apríla 2005 bol spis zapožičaný znalcovi.

Dňa 5. apríla 2006 okresný súd vyzval znalca na vrátenie spisu.

Dňa 27. apríla 2006 okresný súd uznesením č. k. 4 C 193/2000-127 uložil súdnemu znalcovi poriadkovú pokutu 25 000 Sk v zásade preto, že nedodrжал lehotu na vypracovanie znaleckého posudku. V rovnaký deň súd vyzval znalca na vrátenie spisu pod hrozbou uloženia ďalšej poriadkovej pokuty.

Dňa 9. mája 2006 znalec vrátil predmetný spis okresnému súdu a podal odvolanie proti uzneseniu č. k. 4 C 193/2000-127.

Dňa 13. júla 2006 okresný súd uznesením č. k. 4 C 193/2000-145 uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu 5 000 Sk v zásade preto, že nespolupracoval so znalcom.

Dňa 13. júla 2006 okresný súd uznesením č. k. 4 C 193/2000-147 zrušil svoje uznesenie č. k. 4 C 193/2000-127.

Dňa 18. augusta 2006 bol spis zaslaný znalcovi.

Dňa 21. augusta 2006 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu č. k. 4 C 193/2000-145.

Dňa 2. októbra 2006 znalec požiadal o zrušenie uznesenia, ktorým bol ustanovený na vypracovanie znaleckého posudku, pretože „nemám potrebné doklady a neviem si ich zadovážiť“.

Dňa 28. novembra 2006 bol znalec telefonicky požiadaný o vrátenie spisu.

Dňa 7. decembra 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 12. decembra 2006 okresný súd vyzval sťažovateľa aby oznámil, či sa v dňoch 21. júla 2006 – 24. júla 2006 zdržiaval v mieste svojho bydliska.

Dňa 2. januára 2007 sťažovateľ okresnému súdu oznámil, že v uvedenom období sa vo svojom byte nezdržiaval, lebo ho maľovali.

Dňa 4. januára 2007 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní proti uzneseniu č. k. 4 C 193/2000-145. Vec bola na krajskom súde zaevidovaná pod sp. zn. 5 Co 3/07.

Dňa 8. februára 2007 krajský súd odvolanie sťažovateľa odmietol.

Dňa 9. februára 2007 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 16. februára 2007 okresný súd vyzval sťažovateľa na spoluprácu so znalcom a znalca vyzval, aby v lehote 30 dní vypracoval znalecký posudok.

Dňa 1. marca 2007 znalec navrhol okresnému súdu zrušenie uznesenia, pretože ukončil pôsobenie v odvetví odhadu hodnoty stavebných prác.

Dňa 21. marca 2007 okresný súd uznesením č. k. 4 C 193/2000-172 zmenil svoje uznesenie č. k. 4 C 193/2000-113 a ustanovil vo veci nového znalca Ing. V. Š.

Dňa 17. mája 2007 bol spis doručený znalcovi.

Dňa 13. augusta 2007 nový znalec okresnému súdu oznámil, že nemôže vykonať ohliadku, pretože odporca nemá vedomosti o zmene znalca. Znalec Ing. V. Š. požiadal o nový termín spracovania posudku.

Dňa 11. septembra 2007 okresný súd predĺžil znalcovi lehotu na vyhotovenie znaleckého posudku o 30 dní. V rovnaký deň vyzval odporcu a jeho právneho zástupcu, aby s novým znalcom spolupracovali, pod hrozbou poriadkovej pokuty.

Dňa 21. septembra 2007 právny zástupca odporcu reagoval na výzvu okresného súdu tak, že jeho klient bol znalcom telefonicky oslovený až v druhej polovici augusta, hoci bol v marci ustanovený, a že jeho klient bude súčinnosťný.

Dňa 12. decembra 2007 znalec Ing. V. Š. doručil okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 17. decembra 2007 bol znalecký posudok zaslaný účastníkom konania, aby sa k nemu vyjadrili.

Dňa 10. januára 2008 odporca podal svoje písomné námietky k znaleckému posudku.

Dňa 28. januára 2008 boli písomné námietky odporcu voči znaleckému posudku zaslané znalcovi na vyjadrenie.

Dňa 14. februára 2008 znalec písomne reagoval na námietky odporcu.

Dňa 28. februára 2008 okresný súd uznesením č. k. 4 C 193/2000-218 priznal znalcovi odmenu za vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 28. februára 2008 okresný súd zaslal odporcovi stanovisko znalca na vyjadrenie.

Dňa 18. marca 2008 sa odporca vyjadril k stanovisku znalca.

Dňa 31. marca 2008 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 2. jún 2008.

Dňa 2. júna 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd rozsudkom č. k. 4 C 193/2000-229 návrh sťažovateľa zamietol.

Dňa 19. augusta 2008 sťažovateľ podal proti uvedenému rozsudku odvolanie.

Dňa 4. septembra 2008 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie a zaslal odporcovi kópiu odvolania na vyjadrenie.

Dňa 18. septembra 2008 sa odporca vyjadril k odvolaniu sťažovateľa.

Dňa 22. októbra 2008 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o predmetnom odvolaní. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 5 Co 262/08.

Dňa 22. septembra 2009 bolo vo veci nariadené pojednávanie o odvolaní na 8. december 2009.

Dňa 8. decembra 2009 sa uskutočnilo vo veci odvolacie pojednávanie, na ktorom krajský súd uznesením č. k. 5 Co 262/08-259 zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 14. januára 2010 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 19. januára 2010 bolo uvedené uznesenie krajského súdu doručované účastníkom konania.

Dňa 12. februára 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 3. máj 2010.

Dňa 26. marca 2010 okresný súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k tomu, či súhlasí s čiastočným späťvzatím návrhu.

Dňa 23. apríla 2010 odporca reagoval na uvedenú výzvu okresného súdu.

Dňa 30. apríla 2010 sťažovateľ a 3. mája 2010 odporca požiadali okresný súd o odročenie nariadeného pojednávania.

Dňa 3. mája 2010 bolo pojednávanie odročené na 14. júl 2010.

Dňa 13. júla 2010 sťažovateľ požiadal okresný súd o odročenie nariadeného pojednávania.

Dňa 14. júla 2010 bolo pojednávanie odročené na 20. september 2010.

Dňa 20. septembra 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 29. november 2010. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 193/2000-298 súdne konanie v časti zastavil.

Dňa 29. novembra 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 16. február 2011.

Dňa 16. februára 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 8. marec 2011 na účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 8. marca 2011 bol vo veci vyhlásený rozsudok č. k. 4 C 193/2000-317.

Dňa 23. marca 2011 odporca podal proti uvedenému rozsudku odvolanie.

Dňa 30. marca 2011 okresný súd vyzval odporcu na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie a zaslal sťažovateľovi kópiu odvolania na vyjadrenie.

Dňa 28. apríla 2011 sa sťažovateľ vyjadril k odvolaniu odporcu.

Dňa 9. mája 2011 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o predmetnom odvolaní. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 5 Co 193/2011.

Dňa 6. decembra 2012 sťažovateľ podal na krajskom súde písomné stanovisko vo vzťahu k odvolaniu odporcu.

Dňa 4. marca 2013 bol na krajskom súde spísaný úradný záznam o tom, že právny zástupca sťažovateľa nahliadol do spisu.

Dňa 24. apríla 2013 sťažovateľ podal na krajskom súde písomné stanovisko vo vzťahu k odvolaniu odporcu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o „*zaplatenie 88.967,-Sk s prísl.*“ (z titulu uzavretej zmluvy o vykonaní stavebných prác – rekonštrukcie bytu) vedenom pod sp. zn. 4 C 193/2000 a postupom krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 193/2011 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných pries'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných pries'ahov(...)

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných pries'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných pries'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní bolo po skutkovej stránke nepochybne zložitejšie, pretože skutkové

posúdenie veci si vyžadovalo nariadenie znaleckého dokazovania. Po právnej stránke však danú vec možno považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, treba poukázať predovšetkým na to, že, ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (pozri bod II tohto nálezu), k predĺženiu napadnutého konania prispel aj samotný sťažovateľ najmä tým, že v určitom štádiu napadnutého konania pred okresným súdom nespolupracoval so znalcom. Sťažovateľ síce vo vzťahu k tomuto tvrdeniu poskytuje ospravedlňujúce vysvetlenie, avšak okresný súd mu právoplatným uznesením č. k. 4 C 193/2000-145 uložil poriadkovú pokutu preto, že nespolupracoval so znalcom. Na uvedené správanie sťažovateľa nemohol teda ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal

a) postupom *okresného súdu* a predovšetkým poukazuje na to, že občianske súdne konanie, ktoré trvá tak dlho, ako to je v danej veci, teda viac ako 10 rokov (od 23. októbra 2000 do 9. mája 2011), možno už len na základe posúdenia tohto neprimeraného obdobia považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (aj keď spis bol v uvedenom období cca 12 mesiacov na odvolacom súde). Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v danej veci opakovane a krátkodobo absolútne nečinný, a to konkrétne od 26. júla 2002 do 19. decembra 2002 (päť mesiacov) a tiež vôbec nemožno považovať za efektívny postup v napadnutom konaní, že takmer

poldruha roka trvalo (od 12. apríla 2005 do 2. októbra 2006), kým okresný súd získal od nečinného znalca späť súdny spis, pričom poriadkovú pokutu mu uložil až po jednom roku. Taktiež po ustanovení iného znalca okresný súd opomenul o tom včas upovedomiť sťažovateľa, v dôsledku čoho došlo opäť k oddialeniu vyhotovenia znaleckého posudku. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu pritom okresný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca (napr. III. ÚS 174/02, II. ÚS 72/03). Na okresnom súde teda minimálne dva roky nebol vykonaný žiadny, alebo žiadny efektívny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas napadnutého súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti a iba čiastočne v dôsledku správania účastníkov, ale predovšetkým v dôsledku postupu okresného súdu. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov.

b) Postupom *krajského súdu* došlo v napadnutom konaní taktiež k zbytočným prieťahom v konaní, pretože krajský súd vo veci vedenej pod sp. zn. 5 Co 193/2011 od 9. mája 2011 až do podania tejto ústavnej sťažnosti nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas napadnutého súdneho konania nachádza, pričom k uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci alebo v dôsledku správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu krajského súdu. Na skutočnosť uvedenú predsedom krajského súdu, že „*postup odvolacieho súdu pri prejednaní bol a je ovplyvnený objektívnym stavom súdnych oddelení*“, čo znamená ich neúmernú zaťaženosť, ani v okolnostiach danej veci nebolo možné prihliadať, tieto argumenty nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ako to už bolo uvedené, ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým

súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prietáhov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení krajského súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu (pretože vec sa nachádza t. č. na odvolacom súde) podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ pre „výraznú intenzitu zásahu do ústavou garantovaného práva(...) na súdnu ochranu a spravodlivý a fakt, že spor sa celkovo vedie už trinásť rok žiada(...), aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 12.000,- €“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia

zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä na neobyčajne dlhé trvanie preskúmaných konaní (takmer 14 rokov) považuje za primerané vo vzťahu k okresnému súdu vo výške 2 500 € a vo vzťahu ku krajskému súdu vo výške 1 500 €. Ústavný súd pritom v určitej miere prihliadol aj na nesúčinnosť sťažovateľa so znalcom, ako aj na povahu veci (výšku istiny predmetu konania).

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 26. februára 2013 a podanie sťažnosti z 5. marca 2013). Za dva úkony vykonané v roku 2013 patrí odmena dvakrát po 130,16 € a dvakrát režijný paušál po 7,81 €, preto trovy právneho zastúpenia pre sťažovateľa by predstavovali sumu 275,94 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, pričom k uvedenej sume bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 55,18 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 331,12 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júla 2014